

Innhold

Til brukerne av boka	5
Musikk – en viktig del av vårt liv	11
Musikk: formidling – funksjon – mening	12
Musikkens virkning og ulike lyttertyper	12
Musikk som en åpner for følelsene	14
For den som vil vite mer	14
– om musikkestetiske holdninger.	14
Notesystemet	17
Noter og fortegn	18
Nøkler	20
Hjelpelinjer	20
Tonetrinn	22
Notesystemets inndeling	22
For den som vil vite mer	24
– om opprinnelsen til b og h	24
– om neumer og noter	24
– om utviklingen av nøklene	25
Intervaller	27
Rene intervaller	27
Prim	27
Kvart	28
Kvint	28
Oktav	29
Store og små intervaller	29
Sekund	29
Ters	29
Sekst	30
Septim	30
Større intervaller enn oktav	30
Intervallenes omvendinger (komplementære intervaller)	31
Enharmoniske intervaller	31
Hvordan et intervall bestemmes	32
Konsonerende og dissonerende intervaller	32
Intervalltabell	34
For den som vil vite mer	34
– om samklanger: konsonanser og dissonanser	34

Skalaer og tonearter	36
Durskalaen	36
Mollskalaer	39
Ren moll	39
Harmonisk moll	40
Melodisk moll	40
Sigøyner moll	41
Parallele tonearter	41
Kvintsirkelen	42
Varianttonearter	43
Kromatisk skala	44
Heltoneskala	44
Pentatone skalaer	44
Kirketonearter	45
De autentiske kirketoneartene	46
De plagale kirketoneartene	47
Atonalitet og tolvtonemusikk	47
For den som vil vite mer	49
– om gamle kirketonearter i norsk salmesang	49
– om videreføring av tolvtoneteknikken	50
Akkorder	51
Treklanger	51
Hovedtreklangene	52
Treklangens omvendinger	53
Tett og spredt akkordleie	53
Akkordenes posisjoner	54
Kadenser (slutninger)	54
Autentisk og plagal kadens	55
Skuffende kadens («Overskende kadens»)	56
Frygisk kadens	56
Firklanger (septimakkorder)	56
Firklangens omvendinger	57
Dominantseptimakkorden	57
For den som vil vite mer	58
– om andre firklanger enn dominantseptimakkorden	58
– om femklangen (noneakkorden) og den forminskede septimakkorden	58
– om innslag av akkorder fra kirketoneartene	59
– om tverrstand	59
– om bidominanter	60
– om modulasjon	60

Akkordfremmede toner	63
Gjennomgangstoner	63
Vekseltoner («dreietoner»)	63
Antesipasjon	64
Orgelpunkt og liggetoner	64
Forholdninger	65
Besifringstegn i viser, pop og jazz	67
Litt om akustikk	71
Hva er en tone?	72
Resonans og etterkang	72
Mer om svingninger	72
Klanganalyse og overtoner (naturtonerekka)	74
Kammertonen	75
Klangfarge	76
Temperering	76
For den som vil vite mer	77
– om svingningstall	77
– om klangfarge	79
– om renstemming av tasteinstrumenter	79
Noteverdier og pausetegn	80
Bindebuer og punkteringer	81
Andre oppdelinger av noteverdiene	83
Pausetegn	85
For den som vil vite mer	85
– om noteverdier i eldre musikk	85
– om forskjellige typer av pauser	86
Noteringsmåter	87
Forkortede skrivemåter	89
Ornamentikk («forsiringer»)	90
Kort forslag	90
Langt forslag	91
Dobbeltforslag og sløyfe	91
Etterslag	92
Dobbeltslag	92
Praltrille	93
Mordent	94
Trille	94
For den som vil vite mer	94
– om forkortede skrivemåter	94
– om notasjon av moderne musikk	96

Takt	98
Opptakt	99
Takteringsfigurer	99
Metronom	100
Rytme	102
Rytmemønstre («verseføtter»)	102
Synkope og takt-rykk	103
Komplementærrytmik.	103
Noen danserytmer	104
Elementær formlære	106
Motiv og variasjonsmuligheter	106
Tema og temamønstre	108
Satsform og storform	109
Rekkeformer	110
Todelt viseform	110
Tredelt viseform	111
Rondo	113
Sonaterondo	114
Variasjonsform	114
Chaconne og passacaglia	117
Utviklingsformer	118
Fuge	118
Sonatesatsform	120
Konsertsonatesatsform	123
Den wienerklassiske Ouverturen	123
For den som vil vite mer	123
– om dansesatser i barokksuiten	123
– om noen nyere folkelige danser	124
– om norske slåtter	125
Symfoniorkestret og dets instrumenter	127
Strykeinstrumentene	128
Treblåseinstrumentene	131
Messingblåseinstrumentene	134
Slaginstrumentene	136
Harpe	137
Instrumentnavn på norsk, engelsk, tysk, italiensk og fransk	140
Noen andre instrumenter	141
Musikkuttrykk	147
Litteraturliste	154
Stikkord	155